

The Effect of Cultural Attitudes of Master Students of Knowledge and Information Science on Relevance Judgment: in According to Hofstede Cultural Attitude Dimensions

Faezeh Farhoodi

PhD in Knowledge and Information Science; Young Researchers and Elites Club; Islamic Azad University; Science and Research Branch; Tehran, Iran Email: Faezehfarhoodi2000@yahoo.com

Iranian Journal of
**Information
Processing and
Management**

Received: 01, May 2018 | Accepted: 23, Dec. 2018

Abstract: Culture affects our concepts, management behavior and decision making. In information retrieval process, users recognize which records are related to their information needs. On the other hand, users from different countries have different culture and even there are users with different culture from one country. So it's necessary to know if there is significant relationship between user's cultural attitude and their information behavior? If this relationship is proved, information retrieval researches will enter to new phase.

In this research, analytical-survey has been used and there are 2 questionnaires (Hofstede cultural attitude dimensions & relevance judgment) as the research tools. 50 master students of Knowledge and Information Science in Kharazmi University (1393-1395), are research society. For data description average and standard deviation, and for data analysis Pearson Correlation Coefficient and simultaneous-entry regression analysis have been used. Socio-cognitive attitude focuses on effect of users social environment on relevance judgment, but there isn't any researches to distinguish relationship between cultural attitude and relevance judgment.

Findings show that users have important role in decision making and besides, not only user's personality characteristics play effective role, but also cultural situation of users who live in that society is important. Results show that students with low power distance, have high relevance judgment ($r=0.315$). The maximum relevance judgment belongs to variables collectivism and relevance judgment ($r=0.508$). There is the lowest significant relationship between femininity and relevance judgment (0.212). Uncertainty avoidance is the only dimension that has inverse

Iranian Research Institute
for Information Science and Technology
(IranDoc)

ISSN 2251-8223

eISSN 2251-8231

Indexed by SCOPUS, ISC, & LISTA

Vol. 34 | No. 3 | pp. 1399-1422

Spring 2019

significant relationship with relevance judgment ($r=-0.249$).

Keywords: Socio-cognitive Attitude, Cognitive Attitude, Relevance, Relevance Judgment, Cultural Attitude

تأثیر نگرش‌های فرهنگی دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی بر قضاوت ربط: بر اساس شاخص‌های نگرش فرهنگی هافستد

فائزه فراهودی

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛
دانشگاه آزاد اسلامی؛ واحد علوم و تحقیقات؛
باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان؛ تهران، ایران؛
Faezehfarhoodi2000@yahoo.com

مقاله برای اصلاح به مدت ۱۳ روز نزد پدیدآور بوده است.

پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۰۲

دریافت: ۱۳۹۷/۰۲/۱۱

فصلنامه

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

شاپا (چاپی) ۲۲۵۱-۸۲۲۳

شاپا (الکترونیکی) ۲۲۵۱-۸۲۳۱

نمایه در SCOPUS، ISI، LISTA و

jipm.irandoc.ac.ir

دوره ۳۴ | شماره ۳ | صص ۱۳۹۹-۱۴۲۲
بهار ۱۳۹۸

چکیده: فرهنگ بر ادراکات، رفتار مدیریتی و تصمیم‌گیری‌های انسان تأثیر به‌سزایی دارد. اطلاع‌یابی هم‌فرایندی است که در آن کاربر دست به انتخاب می‌زند و تصمیم می‌گیرد که کدام منابع اطلاعاتی مرتبط با نیاز اطلاعاتی او هستند. بافت فرهنگی هر کشور با کشور دیگر متفاوت است و حتی در یک کشور، بافت‌های فرهنگی متفاوتی وجود دارد. بنابراین، بررسی تأثیری که فرهنگ بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران دارد، بسیار ضروری است و در صورت تأیید وجود ارتباط بین نگرش‌های فرهنگی و قضاوت ربط، رویکرد بازبازی اطلاعات وارد مرحله‌ای جدید خواهد شد. هدف اصلی این پژوهش، بررسی تأثیر نگرش‌های فرهنگی دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی بر قضاوت ربط آن‌هاست. روش پژوهش پیمایشی-تحلیلی است و از دو پرسشنامه نگرش فرهنگی «هافستد» و تشخیص قضاوت ربط به عنوان ابزارهای پژوهش استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، متشکل از ۵۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه خوارزمی است که ورودی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ بودند. جهت توصیف داده‌های آماری از میانگین و انحراف معیار و جهت تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی «پیرسون» و تحلیل رگرسیون هم‌زمان به‌منظور بررسی رابطه بین دو متغیر استفاده شد. دیدگاه اجتماعی-شناختی، تأثیر بافت و زمینه‌ای را که کاربر در آن رشد کرده در نتایج جست‌وجوی اطلاعات بررسی می‌کند؛ اما تاکنون پژوهشی انجام نشده که به‌طور ویژه به بررسی تأثیر بافت نگرش‌های فرهنگی

کاربران بر قضاوت ربط آنان پرداخته باشد. لذا، پژوهشگر در این پژوهش در پی بررسی ارتباط این دو متغیر با یکدیگر است. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین شاخص‌های فرهنگی و قضاوت ربط رابطه معنادار وجود دارد و در ارزیابی مدارک بازیابی شده، نباید صرفاً به ویژگی‌های نظام بازیابی اطلاعات اکتفا کرد، بلکه خود کاربر هم نقش اساسی در تصمیم‌گیری ایفا می‌کند. علاوه بر این، نه فقط ویژگی‌های فردی و حالات روانی کاربر، بلکه ویژگی‌های فرهنگی جامعه‌ای که فرد در آن زندگی کرده است نیز در این زمینه بسیار مؤثر خواهد بود. بر اساس نتایج این پژوهش، دانشجویانی که از نگرش فرهنگی فاصله قدرت کم برخوردارند (یعنی دانشجویانی که سعی می‌کنند تا حد امکان، نابرابری‌ها در قدرت، ثروت و رقابت را در بین خود کاهش دهند و از این نابرابری‌ها و تبعیض‌ها پشتیبانی نمی‌کنند)، قضاوت ربط خوبی دارند ($r=0.315$). بالاترین رابطه بین دو متغیر پژوهش مربوط به قضاوت ربط و شاخص جمع‌گرایی دانشجویان است ($r=0.508$). همچنین، مشخص شد که از بین شاخص‌های نگرش فرهنگی، نگرش زن‌سالاری است که با قضاوت ربط کمترین رابطه معنادار را دارد ($r=0.212$) و نیز تنها شاخصی که رابطه معکوس با قضاوت ربط دارد، اجتناب از عدم اطمینان است ($r=-0.249$).

کلیدواژه‌ها: دیدگاه اجتماعی-شناختی، دیدگاه شناختی، ربط، قضاوت ربط، نگرش فرهنگی

۱. مقدمه و بیان مسئله

هدف از طراحی هر نظام ذخیره و بازیابی اطلاعات، بازیابی اطلاعات مرتبط است و ربط، زیربنای طراحی و ارزیابی این نظام‌هاست. هرچند ربط امری نسبی به نظر می‌رسد (فتاحی ۱۳۸۳)، تلاش برای افزایش آن، یعنی تطابق بین کاربر و پاسخ نظام‌های بازیابی همچنان ادامه دارد. مطالعه ربط و ویژگی‌های آن و نیز بررسی عوامل مؤثر بر آن می‌تواند به طراحی نظام‌های بازیابی کارآمدتر کمک کند. ربط، گزاره‌ای کیفی است که طیفی از مشابهت بین خواسته و یافته کاربر را در بر می‌گیرد. بنابراین، ربط، مفهومی چندبعدی است که مطالعه آن نیازمند بررسی متغیرهای چندگانه‌ای همچون زبان نمایه‌سازی، پوشش پایگاه اطلاعاتی، کانال ارتباطی و بافت (زمینه) است که هر کدام از این متغیرها می‌تواند تأثیر مستقل یا وابسته در ربط داشته باشد (ریاحی‌نیا ۱۳۹۵). از سال ۲۰۰۰ به بعد، توجه بیشتر به مفهوم ارزیابی ربط (قضاوت ربط)^۱ معطوف بوده است (خالونی ۱۳۸۷، ۱۱۱). این ارزیابی می‌تواند از طریق دو رهیافت انجام شود: ارزیابی نظام‌مدار و ارزیابی کاربر‌مدار. در رهیافت

1. relevance judgement

اول، ارزیابی از طریق بررسی نظام انجام می‌شود (مدل سنتی ارزیابی اطلاعات) که میزان کارآمدی نظام، بر اساس میزان مطابقت منابع موضوعی با پرسش کاربر (که نماینده نیاز اطلاعاتی اوست) تشخیص داده می‌شود (دیدگاه سیستمی). در رهیافت دوم، میزان کارآمدی نظام از دید کاربر بررسی می‌شود و ملاک ارزیابی سیستم، تشخیص کاربر و اظهار او مبنی بر مرتبط بودن مدارک ارزیابی شده است (دیدگاه شناختی) (Meadow, 1992). علت تغییر دیدگاه از نظام‌مدار به سمت کاربرمدار و توجه بیشتر به مفهوم ارزیابی ربط این بود که تمرکز بر کاربر به رشته‌ها و حرفه‌ها این امکان را می‌دهد که نیازهای مردم را تعریف، درک، بیان، اندازه‌گیری و در نهایت، برطرف کنند (مجیدی ۱۳۹۵). از آنجا که مخاطب اصلی نظام ارزیابی، کاربر است، علاوه بر ربط موضوعی، شرایط موقعیتی و شناختی کاربر هم باید مد نظر قرار گیرد. با مطرح شدن ربط کاربرمدار، بسیاری از مطالعات به معیارهای مؤثر بر قضاوت ربط پرداختند (اخوتی ۱۳۸۳). سنجش و ارزیابی ربط، زمینه‌ساز سنجش اثربخشی یک نظام ذخیره و ارزیابی اطلاعات به‌شمار می‌آید که به دلیل دخالت عوامل مختلف از جمله دانش کاربر، عمق نیاز، محیط ارزیابی و شناخت کاربر از نیاز خود و اطلاعات ارزیابی شده دارای پیچیدگی‌های خاصی است (حسن‌زاده و رضازاده ۱۳۸۷، ۵۵). به‌طور کلی، نقش حیاتی ارزیابی در توسعه ابزارهای ارزیابی اطلاعات، گواهی مناسب در بهبود عملکرد این ابزارها و کیفیت نتایجی است که آن‌ها ارائه می‌دهند (حریری و همکاران ۱۳۹۳، ۲۰۰). پیش از دهه ۱۹۸۰، تحقیقات حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی عمدتاً حول محور منابع اطلاعاتی، مدارک، و نظام‌های اطلاعاتی انجام می‌شد و به کاربر کمتر توجه می‌شد. به تدریج محققان به این نتیجه رسیدند که بهتر است نگاه‌ها را کمی از نظام‌های اطلاعاتی برگردانیده و در کنار آن، کاربر را هم در نظر بگیرند؛ به‌ویژه کاربری که در یک بافت^۱ جست‌وجو می‌کند و این زمینه‌ساز ایجاد عرصه‌ای جدید تحت عنوان «اطلاع‌جویی در بافت»^۲ است (منصوریان ۱۳۹۳). استفاده‌کننده از اطلاعات صرفاً به‌عنوان کاربر یا مصرف‌کننده تلقی نمی‌شود، بلکه انسانی در نظر گرفته می‌شود که در چارچوب جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و معرفت‌شناختی و ویژه‌ای مبادرت به جست‌وجوی اطلاعات می‌کند. تحلیل‌ها نشان داد که فعالیت‌های اطلاعاتی بدون توجه به محیط و رفتار کاربر نمی‌تواند به‌روشنی درک شود (مکی‌زاده و بیگدلی ۱۳۹۳). از دهه ۱۹۹۰ به

1. context

2. information seeking in context

بعد جریان تازه‌ای از معرفت‌شناسی در علوم اجتماعی و انسانی به وجود آمد که بر ماهیت اجتماعی زیست‌محیطی و محتوامداری دانش تأکید می‌ورزید و رویکردهای شناختی را که قائل به تأثیرات اجتماعی و حرفه‌ای نبوده‌اند، نارسا و ناکارآمد تلقی می‌کرد. در این دهه نظریه جدید اجتماعی شناختی^۱ در علوم اطلاع‌رسانی توسط «یورلند»^۲ و «البرچتسن»^۳ معرفی شد و به‌عنوان جایگزینی برای دیدگاه شناختی مطرح گردید. این نظریه معطوف به این قضیه است که بافتی که انسان در آن قرار می‌گیرد و به تبع آن نقشی که در آن بافت به خود می‌گیرد و آن را می‌پذیرد، بر رفتار اطلاعاتی او و در نهایت، بر قضاوت ربط او تأثیر می‌گذارد. قابلیت‌های شناختی کامل بدون تعامل در یک جامعه به دست نمی‌آیند. دیدگاه اجتماعی-شناختی از بسیاری جهات دیدگاه شناختی را زیر و رو می‌کند. پیروان این دیدگاه نیز به شناخت فردی اهمیت می‌دهند، اما به بررسی آن، نه از طریق فقط مغز یا ذهن، بلکه از طریق شرایط اجتماعی می‌پردازند (ابراهیم‌زاده و رضایی شریف‌آبادی ۱۳۹۵، ۳۱). در دهه‌های اخیر، بافت به‌عنوان عنصر اساسی در ارزیابی ربط، توجه بسیاری از محققان را جلب کرد؛ به‌نحوی که هر دو سال یک‌بار کنفرانسی بین‌المللی با همین موضوع برگزار می‌شود^۴ (آخرین کنفرانس در سال ۲۰۱۶ و در کشور کرواسی شهر «زادار»^۵ برگزار شد). تا قبل از دهه ۱۹۷۰، در انجام تحقیقات مربوط به بازیابی اطلاعات عواملی مانند بافت جست‌وجوگر، ویژگی‌ها، فرایندهای شناختی و نیازهای اطلاعاتی کاربر مد نظر قرار نمی‌گرفت (سلیمی فر و جمالی مهموئی ۱۳۹۵، ۴۴). «یورلند» به نقش فرهنگ در جامعه و پارادایم در علم به‌عنوان بافتی که در آن نیازهای اطلاعاتی و معیارهای داوری ربط شکل می‌گیرند، تأکید کرده است. او معتقد است که افراد دارای فرهنگ مشترک، تمایل به اطلاعات مشابه دارند (ابراهیم‌زاده و رضایی شریف‌آبادی ۱۳۹۵، ۳۱). با توجه به این که تاکنون در هیچ پژوهشی به تأثیر فرهنگ (یکی از عوامل مؤثر اجتماعی) بر ارزیابی و قضاوت ربط کاربران پرداخته نشده، هدف این پژوهش بررسی تأثیر نگرش‌های فرهنگی دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی بر قضاوت ربط آن‌هاست.

عوامل زمینه‌ای زیادی بر قضاوت ربط اثر می‌گذارند که بعضی از این عوامل ممکن است از کشوری به کشور دیگر فرق داشته باشد. نظام آموزشی کشور، دسترس‌پذیری و سازماندهی منابع اطلاعاتی (سلیمی فر و جمالی مهموئی ۱۳۹۵)، فرایند یادگیری رسمی،

1. Socio-Cognitive

2. Hjørland

3. Albrechtsen

4. Information Seeking In Context (ISIC)

5. Zadar (city of Croatia Country)

هنجارهای اجتماعی (ابراهیم‌زاده و رضایی شریف‌آبادی ۱۳۹۵)، شرایط اقتصادی کاربر و جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کند، شغل کاربر و فرهنگ جامعه از جمله مهم‌ترین این عوامل محسوب می‌شوند. در این مقاله قرار است مشخصاً تأثیر فرهنگ و شاخص‌های نگرش فرهنگی دانشجویان بر قضاوت ربط آن‌ها مورد بررسی قرار گیرد تا با استفاده از نتایج این پژوهش مشخص شود که تا چه اندازه بافت فرهنگی جامعه‌ای که کاربران در آن زندگی کرده‌اند، بر قضاوت ربط آنان اثرگذار است.

۲. فرهنگ و شاخص‌های نگرش فرهنگی

فرهنگ، ارزش‌هایی است که اعضای یک گروه معین به آن پای‌بند هستند، هنجارهایی که از آن پیروی می‌کنند، و کالاهای مادی که تولید می‌کنند (علوی و یداللهی ۱۳۸۲). فرهنگ، مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، درک و استنباط و شیوه‌های تفکر و تصمیم‌گیری است که اعضای سازمان یا یک جامعه در آن‌ها وجوه مشترک دارند (جعفری و مقیمی ۱۳۹۳، ۵۷). فرهنگ را می‌توان سازنده اصلی هویت یک جامعه پنداشت؛ هویتی که مبنای اصلی تصمیم‌گیری‌ها و شیوه رفتار افراد یک جامعه است (نظری و باقری ۱۳۹۱). «هافستد، هافستد و مینکوف»، محیط اجتماعی را که فرد در آن رشد کرده و تجارب حاصل از زندگی در آن محیط را منابع اصلی برنامه‌های ذهنی فرد می‌دانند. از نظر آن‌ها برنامه‌ریزی در خانواده شروع می‌شود و در محله، مدرسه، گروه همسالان، محل کار و اجتماع ادامه پیدا می‌کند. فرهنگ، یک واژه مرسوم برای برنامه‌های ذهنی افراد یک جامعه است و در مردم‌شناسی اجتماعی، فرهنگ، واژه‌ای شاخص برای همه انواع الگوهای «تفکر، احساس و عمل» است (Hofstede, Hofstede and Minkove 2010, 5). «هافستد» تأکید می‌کند که نگرش‌های فرهنگی حاکم می‌تواند بر ارزش‌های کاری و نگرش‌های فرد آثاری جدی بگذارد (Hofstede 1997 نقل در ناث ۱۳۷۱، ۴۳).

در این مقاله، فرهنگ با معنای اخیر خود یعنی «همه الگوهای تفکر، احساس و عمل» مد نظر قرار گرفته؛ زیرا در رابطه با دیدگاه کاربر در بازیابی اطلاعات و ارزیابی و قضاوت ربط کاربر، الگوها و برنامه‌های ذهنی او نقشی اساسی ایفا می‌کنند. در این زمینه، نقش آنچه که کاربر به واسطه تعامل با جامعه خود آموخته است در عملکرد و قضاوت او انکارناپذیر است. به همین جهت در این مقاله نقش نگرش فرهنگی کاربران (دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی) بر قضاوت ربط مورد بررسی

قرار می‌گیرد. شاخص‌های نگرش فرهنگی، جنبه‌ای از فرهنگ است که می‌توان آن را در ارتباط با سایر فرهنگ‌ها اندازه‌گیری کرد (Hofstede, Hofstede and Minkove 2010). مدلی که «هافستد» ارائه داده حاکی از آن است که نگرش‌های فرهنگی افراد یک جامعه و یک کشور، بیش از مسائلی از قبیل سن، جنس، شغل و پست سازمانی بیانگر تفاوت رفتاری کارکنان در محیط کار است. البته، تعیین شاخص‌های نگرش فرهنگی یک کشور به این معنا نیست که تمامی افراد آن کشور دارای آن ویژگی‌ها هستند، بلکه بیان‌کننده عناصر مشترک در بیشترین افراد آن ملت است (علوی و یداللهی ۱۳۸۲). جهت درک بیشتر و بهتر تأثیر نگرش فرهنگی بر قضاوت ربط، شاخص‌های فرهنگی خاصی که ممکن است بر این ارزیابی و قضاوت اثر بگذارد، باید مشخص شود (Komlodi and Carlin 2004). «هافستد» در سال ۱۹۷۴، مطالعه‌ای را بر روی کارکنان یک شرکت انجام داد تا نظام ارزشی ملی افراد را در ۵۰ کشور جهان مشخص کند. وی بر اساس این مطالعه، مدلی با ۴ شاخص فرهنگ ملی با نام‌های فاصله قدرت^۱ (از کوچک تا بزرگ)، جمع‌گرایی در برابر فردگرایی^۲، زنانگی در برابر مردانگی^۳، و پرهیز از عدم قطعیت^۴ (از ضعیف تا قوی) را تبیین کرد. ویرایش جدید این مدل در سال ۲۰۱۱ در مقاله‌ای که از وی منتشر شد، ارائه شده است (Hofstede 2011).

فاصله قدرت، میزان تحمل نابرابری در قدرت است. در وضعیت فاصله قدرت بیشتر، قدرت در دست افراد کمتری متمرکز است. زیردستان همیشه منتظرند به آن‌ها دستور داده شود و سیستم حقوق و دستمزد، شکاف عمیقی بین سطوح بالا و پایین جامعه ایجاد کرده است. در فاصله قدرت کمتر، عکس این موارد صادق است.

فردگرایی، حاکی از وابستگی اندک بین افراد یک جامعه است. در جوامع فردگرا، هر کس به فکر منافع خود و افراد نزدیک خود است. برعکس در جوامع جمع‌گرا، بین افراد یک گروه وابستگی شدید وجود دارد و سازمان یا جامعه همیشه از فرد به جهت وفاداری‌های او حمایت می‌کند.

بر اساس نظر «هافستد»، در جوامع مردگرا نقش اجتماعی مردم بر حسب جنسیت به روشنی تفکیک شده و معمولاً اختلافات با مجادله فیصله داده می‌شود. سازمان‌ها در این جوامع بر نتایج کار تأکید می‌کنند و مزایا را بر حسب سرمایه تسهیم می‌کنند.

1. power distance

2. collectivism versus individualism

3. femininity versus masculinity

4. uncertainty avoidance

برعکس در جوامع زن‌گرا، مردم علاقه دارند اختلافات را با مذاکره حل کنند و سازمان‌ها در این جوامع به تسهیم مزایا بر مبنای مساوات اصرار دارند (Hofstede 1997). جوامعی که از عدم قطعیت پرهیز کمتری دارند، به پذیرش خطر در مواجهه با ناشناخته‌ها مشتاق‌اند، اما جوامعی که از عدم قطعیت پرهیز بیشتری دارند، خطرپذیری مدیران کمتر است و نیروی کار کمتر جابجا می‌شود. به‌طور کلی، قطعیت‌طلبی به کاهش ابهام منجر می‌شود. در جوامعی که قطعیت‌طلبی قوی حاکم است، مردم جهت کاهش ابهام به‌طوری تناقض‌آمیز، آماده انجام دادن رفتارهای پرمخاطره هستند (همان).

۳. پیشینه پژوهش

۳-۱-۳. در خارج از کشور

از ابتدای دهه ۱۹۷۰ به بعد بود که محوریت از نظام‌های اطلاعاتی، به فردی که اطلاعات را جست‌وجو، خلیق و استفاده می‌کند تغییر یافت. به تدریج پژوهشگران و دانشمندان عرصه بازیابی اطلاعات و متخصصان طراحی نظام‌های اطلاعاتی، عوامل شناختی و اجتماعی-شناختی را در فعالیت‌های علمی و اجرایی خود در نظر گرفتند. از سال ۲۰۰۴ که Komlodi and Carlin به تأثیر ویژگی‌های فرهنگی مختلف بر جنبه‌های گوناگون فرایند اطلاع‌یابی پی بردند، نگرش بافت-محوری در پژوهش‌های این حوزه پررنگ‌تر شد. البته، قبل از این نیز در عرصه فناوری اطلاعات، «سلوین» به تأثیر فرهنگ پرداخته بود. او بر این باور بود که عوامل روان‌شناختی، اجتماعی و فرهنگی در نوع استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی توسط کاربران بسیار مؤثر است (Selwyn 2000). این که از این فناوری جهت سرگرمی استفاده شود یا بیشتر جهت مسائل علمی و پژوهشی، به بافت فرهنگی و اجتماعی کاربران وابسته است. البته، عوامل دیگری نیز در این امر دخیل است؛ اما در پژوهش «سلوین»، تمرکز بر بافت فرهنگی و اجتماعی بوده است. «آلن و کیم» در پژوهش خود به تأثیر سبک‌های شناختی مختلف بر رفتارهای کاربران هنگام جست‌وجو پرداختند (Allen & Kim 2002). این که کاربران از چه موتور جست‌وجویی استفاده کنند و راهبرد جست‌وجوی آن‌ها چگونه باشد، تحت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی و ویژگی‌های جامعه‌ای است که در آن زندگی کرده‌اند. «هاگلند» در مقاله خود به این مطلب اشاره کرده که یک راه مؤثر جهت تسهیل فعالیت‌های شناختی در بازیابی اطلاعات این است که اشیاء اطلاعاتی و نیاز

کاربران با هم بیشترین مطابقت را داشته باشند تا کاربر بتواند موارد مرتبط را انتخاب نماید. برای انجام این انتخاب، مهم است که بتوانیم اطلاعات را به گونه‌ای ارائه دهیم که مقایسه امکان‌پذیر باشد. البته، عوامل مختلفی در این فرایند اثر گذارند؛ مانند دانش کاربر، عمق نیاز اطلاعاتی او، محیط بازیابی و شناخت کاربر از نیاز خود. یعنی در ارزیابی نظام بازیابی اطلاعات، هم باید خودِ نظام بازیابی اطلاعات را سنجید و هم کاربر و شرایطی را که تحت تأثیر آن به جست‌وجو و بازیابی اطلاعات پرداخته است (Hagglund 2004). «کوملدی و کارلین» به‌طور مشخص تأثیر فرهنگ کاربران بر نوع بیان نیاز اطلاعاتی و دریافت نتایج توسط آن‌ها را بررسی کرده‌اند. توجه به تعلق کاربران به یک بافت فرهنگی بالا یا پائین، جریان اطلاعات مورد انتظار کاربران یک جامعه، عادت کاربران به دریافت منابع به‌صورت تند یا کند و حتی مناسب‌ترین سرعتی که جهت دریافت منابع مد نظر کاربران است، تعیین‌کننده میزان اطلاعاتی است که می‌تواند در یک صفحه و در یک زمان معین در دسترس این کاربران قرار گیرد (Komlodi and Carlin 2004). بنابراین، اطلاع‌یابی فرایند پیچیده‌ای است و «کوملدی» آن را نوعی حل مسئله و یک عمل شناختی وابسته به تفکر می‌داند که به‌شدت تحت تأثیر الگوهای فرهنگی جامعه‌ای که کاربر در آن زندگی کرده، قرار دارد (Komlodi 2005). در سال ۲۰۰۵، «اینگورسن و جارولین» در کتاب خود، توسعه دیگری از دیدگاه شناختی را منتشر کردند. آن‌ها در کتاب خود به این مطلب اشاره کردند که رویکرد فردگرایی مطلق به موضع اجتماعی در تولید، جست‌وجو و استفاده از اطلاعات گسترش پیدا کرده است (Ingwersen and Jarvelin 2005). «ماسون، بلدرین و آریاسی»، الگوها و باورهای فرهنگی دانشجویان را در رفتار اطلاع‌یابی آنان مؤثر می‌دانند و به این نکته اشاره دارند که رفتار اطلاعاتی دانشجویان مقاطع پائین‌تر در مرحله انتخاب محمل اطلاعاتی، بیشتر به سمت استفاده از وب و منابع اینترنتی است و اعتماد کامل به مطالب بازیابی شده از این منابع از سوی این دانشجویان وجود دارد. آن‌ها در نتیجه‌گیری مقاله خود این مطلب را خاطر نشان کرده‌اند که باید تلاش کرد رفتار اطلاع‌جویی این دسته از دانشجویان را اصلاح کرد؛ چراکه آن‌ها باید بتوانند اطلاعات بازیابی شده را مورد پایش و ارزیابی قرار دهند و این که این ارزیابی و تشخیص مرتبط بودن مدارک بازیابی شده با باورهای معرفتی دانشجویان و چارچوب‌های فرهنگی-اجتماعی که در آن زندگی کرده‌اند، رابطه مستقیم دارد (Mason, Boldrin & Ariasi 2010). «بورامول، خولادی و دوان» در پژوهش خود به این مطلب اشاره کردند که پژوهش‌هایی که به ارزیابی

نظام‌های بازیابی اطلاعات (کاربرمدار و نظام‌مدار) می‌پردازند، باعث بهبود عملکرد این نظام‌ها و کیفیت نتایج خواهد شد که ارائه می‌دهند. بنابراین، لازم است پژوهش‌هایی انجام شود که در آن عوامل مؤثر بر کیفیت نتایج جست‌وجو در موتورهای جست‌وجوی مختلف مورد بررسی قرار گیرد. کارایی موتورهای جست‌وجو به نوع فرمول‌نویسی پرسش‌ها بستگی دارد. همچنین، نحوه استفاده کاربران از موتورهای جست‌وجو و عواملی که بر قضاوت ربط آنان اثر می‌گذارد، بر کیفیت نتایج نظام‌های بازیابی اطلاعات مؤثر است و باید در پژوهش‌های مختلف به این موارد پرداخته شود (Bouramoul, Kholadi and Doan 2011). «یورلند» در مقاله‌اش به‌صراحت به ظهور دیدگاه اجتماعی-شناختی اشاره کرده و معتقد است که یک جایگزین برای درک ذهن به‌عنوان یک سازوکار کلی این است که آن را به‌عنوان یک امر شکل‌گرفته فرهنگی، اجتماعی و فردی در نظر بگیریم. این دیدگاه فرهنگی در تقابل با دیدگاه شناختی کلاسیک در علوم اطلاعات قرار دارد (Hjørland 2016). «کیس» هم در کتابش تأثیر مؤلفه‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را بر نوع بیان نیاز اطلاعاتی کاربران مؤثر دانسته است. او نیاز اطلاعاتی را بازشناسی موقعیتی می‌داند که در آن دانش فرد برای برآوردن یک هدف کافی نیست و بر این اساس به جست‌وجوی اطلاعات می‌پردازد. بسته به این که فرد در چه محیطی زندگی کرده، در چه شرایطی تحصیل کرده نموده و با چه محدودیت‌های اجتماعی، سیاسی، اخلاقی و فرهنگی در جامعه‌اش مواجه بوده، رفتار اطلاع‌یابی او با فرد دیگری که همان نیاز اطلاعاتی را دارد، اما شرایط مذکور برای او متفاوت است، خیلی فرق خواهد داشت (Case 2016).

۲-۳. در داخل کشور

«اسکندری و موحدی» در مقاله مشترک خود به این نتیجه رسیده‌اند که در تصمیم‌گیری، توجه به تفاوت‌های فرهنگی از اهمیت زیادی برخوردار است و البته، تمام افراد به‌طور یکسان تحت تأثیر نگرش‌های فرهنگی غالب جامعه خود نیستند. آن‌ها در نهایت، این مطلب را اذعان داشته‌اند که وضعیت پایه رفتار تصمیم‌گیری ایرانیان در مرحله قبل از تصمیم، مشورتی و در مرحله تصمیم‌گیری، اقتدارگرایانه است (۱۳۸۵). «سلیمی‌فر و جمالی مهمویی» معتقدند که بیان نیاز اطلاعاتی و دریافت نتایج توسط کاربران، متناسب با فرهنگ آن‌هاست (۱۳۹۵). «مختاری» و همکاران نیز نقش باورهای معرفتی را در رفتار اطلاع‌جویی و به‌ویژه در مرحله تصمیم‌گیری و ارزیابی مدارک بازیابی شده بسیار مؤثر

می‌دانند. به اعتقاد آن‌ها دارندگان سطح معرفتی بالاتر، نه تنها در مرحله جست‌وجوی اطلاعات بسیار سختگیر و دقیق هستند، بلکه در مرحله قضاوت در مورد مرتبط بودن مدارک بازیابی شده نیز از دانش خود بهره می‌برند و صرفاً به نتایج و اولویت‌بندی نظام‌های بازیابی اطلاعات اکتفا نمی‌کنند. آن‌ها در ارزیابی خود از پردازشی عمیق و تفسیری اندیشمندانه استفاده می‌کنند. این پژوهشگران در نهایت، طراحی نظام‌های اطلاعاتی تعاملی و خلاقانه را پیشنهاد می‌کنند (۱۳۹۳). «کاشانی و صفری» معتقدند در صورتی که فرهنگ مثبت و قوی باشد، افراد در مورد آنچه انجام می‌دهند احساس بهتری دارند و نتایج بهتری دریافت می‌کنند. از دیدگاه آن‌ها، بهره‌وری و پیشرفت در امور سازمان را نمی‌توان در قوانین مکتوب جست‌وجو کرد؛ بلکه باید نگرش‌ها، فرهنگ‌ها، نظام ارزش‌ها و بافت اجتماعی را در شکل‌گیری آن مؤثر دانست. بنابراین، کلیه تصمیم‌گیری‌ها، اولویت‌بندی‌ها و انتخاب‌ها در امور یک سازمان تحت تأثیر بافت فرهنگی و اجتماعی جامعه‌ای است که سازمان در آن وجود دارد (۱۳۹۴). «ابراهیم‌زاده و رضایی شریف‌آبادی» در مقاله خود بر تأثیر نظریه اجتماعی-شناختی بر رفتار اطلاع‌یابی تأکید داشتند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که دیگر نمی‌توان فقط از طریق دیدگاه شناختی سنتی به بررسی مسائل بازیابی اطلاعات پرداخت. اجتماعی‌شدن، سیاسی‌شدن، و فرهنگی‌شدن بر نظریه شناختی در علم اطلاعات اثر گذاشته و عام بودن و فارغ از محیط بودن فرایندهای شناختی به تدریج، جای خود را به دیدگاه اجتماعی-شناختی داده است (۱۳۹۵). نتایج ارائه‌شده در مقاله «بیگدلی و پورموسوی» در تأیید نتایج تحقیق «ابراهیم‌زاده و رضایی شریف‌آبادی» (۱۳۹۵) است. آن‌ها در مقاله مشترک خود رفتار اطلاع‌یابی گروهی خاص (ارامنه شهر تهران) را مد نظر قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که نحوه جست‌وجوی اطلاعات افراد با قومیت‌های مذهبی، فرهنگی و اجتماعی خاص با دیگران متفاوت است. همچنین، محیط‌ها و محمل‌های اطلاعاتی که این افراد برای جست‌وجوی اطلاعات استفاده می‌کنند، تحت تأثیر بافت مذهبی، فرهنگی و آداب و رسوم آن‌هاست. از سوی دیگر، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی نیز نسبت به ارائه خدمات به این دسته از افراد سوگیری دارند و همین امر هم بر متفاوت بودن رفتار اطلاع‌یابی این افراد با دیگر افراد جامعه تأثیرگذار است (۱۳۹۶).

۳-۳. استنتاج از مرور پیشینه پژوهش

مرور پژوهش‌هایی که در زمینه بازیابی اطلاعات و عوامل مؤثر بر رفتار اطلاع‌یابی

انجام شده، نشان می‌دهد که سمت و سوی این پژوهش‌ها، هم در خارج و هم در داخل کشور، از بررسی عواملی که بر بهبود عملکرد صرفاً نظام‌های اطلاعاتی اثر می‌گذارند به سمت بررسی عواملی که در تصمیم‌گیری و انتخاب مدارک مرتبط توسط کاربران مؤثر است، تغییر یافته است. در واقع، می‌توان پژوهش‌های این حوزه را به سه دوره کلی تقسیم‌بندی کرد: ۱- دوره دیدگاه سیستمی (قبل از ۱۹۷۰ در خارج از کشور/ قبل از ۱۳۸۰ در داخل کشور)، ۲- دوره دیدگاه شناختی (از ۱۹۷۰ به بعد در خارج از کشور/ از ۱۳۸۰ به بعد در داخل کشور)، و ۳- دوره دیدگاه اجتماعی-شناختی (از ۲۰۰۵ به بعد در خارج از کشور/ از ۱۳۹۳ به بعد در داخل کشور). علاقه پژوهشگران در حوزه بازیابی اطلاعات به سمت بازیابی تعاملی اطلاعات گرایش پیدا کرده و حضور کاربر در این پژوهش‌ها پررنگ‌تر شده است. شاید در آینده نزدیک دوره دیگری هم به این سه دوره اضافه شود. اما در داخل کشور، دوره سوم، یعنی پژوهش‌هایی با دیدگاه اجتماعی-شناختی تازه شکل گرفته و در این بین تأثیر فرهنگ بر بازیابی اطلاعات از سایر شاخص‌های محیطی بارزتر است؛ چراکه فرهنگ کشورهای مختلف و حتی فرهنگ مناطق مختلف یک کشور بسیار متنوع است؛ خصوصاً در ایران که قومیت‌ها و فرهنگ‌های گوناگون مشاهده می‌شود. این تفاوت، پژوهشگران را به فکر انداخت تا تأثیر تفاوت فرهنگی را بر بازیابی اطلاعات بسنجند. این بود که در صدد مشخص کردن شاخص‌های فرهنگی برآمدند. شاخص‌هایی که Hofstede (1997) در زمینه نگرش‌های فرهنگی ارائه کرده بود، جامع‌تر و برای استفاده در پژوهش‌های داخل کشور مناسب‌تر به نظر می‌رسید. در پژوهش حاضر از شاخص‌های نگرش فرهنگی «هافستد» استفاده شد و فرضیه‌های پژوهش هم بر همین اساس تنظیم گردید؛ به شرح زیر:

- ◇ بین میزان تمایل به فاصله قدرت و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و منفی وجود دارد؛
- ◇ بین نگرش جمع‌گرایی و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و مثبت وجود دارد؛
- ◇ بین نگرش مردسالاری و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و مثبت وجود دارد؛
- ◇ بین میزان اجتناب از عدم اطمینان و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

۴. روش پژوهش

این پژوهش از نظر روش‌شناسی، پیمایشی-تحلیلی، از منظر هدف، کاربردی و از منظر پارادایم، کمی است. در روش پیمایشی، ویژگی‌های جامعه پژوهش بر اساس نمونه‌ای معرف از آن تعیین و پاره‌ای پیش‌بینی‌ها درباره متغیرهای مورد بررسی انجام می‌شود (پاول ۱۹۹۷). در روش پیمایشی-تحلیلی به بررسی و تجزیه و تحلیل روابط بین متغیرهای معین جهت بیان خصوصیات معرف جامعه پژوهش پرداخته می‌شود (سرمد، بازارگان و حجازی ۱۳۹۷). در پژوهش حاضر چون به بررسی و تجزیه و تحلیل روابطی که پژوهشگر احتمال می‌دهد بین متغیرهای «نگرش‌های فرهنگی جامعه پژوهش» و «قضاوت ربط آن‌ها» برقرار است، پرداخته می‌شود، از روش پیمایشی-تحلیلی استفاده شده است. وجه کاربردی بودن این پژوهش از آن جهت است که انتظار می‌رود نتایج حاصل، در طراحی نظام‌های بازیابی اطلاعات در کشور ایران مورد استفاده قرار گیرد. حتی در شهرهای مختلف ایران هم بنا به تنوع فرهنگ‌های بومی احتمال می‌رود نگرش‌های فرهنگی متفاوتی وجود داشته باشد. این است که کاربران تحت تأثیر چنین نگرش‌هایی به جست‌وجو می‌پردازند و رفتارهای اطلاعاتی متفاوتی از خود بروز می‌دهند. بنابراین بر اساس نتایج این پژوهش، در فرهنگ‌های جوامع مختلف، نظام‌های اطلاعاتی بایستی بر اساس ساختار فرهنگی همان جامعه طراحی و تهیه شود. همچنین، از سوی دیگر، پژوهش‌هایی که به هر نحو به بررسی رفتار اطلاعاتی کاربران می‌پردازند، می‌بایست مقلد شاخص‌های فرهنگی کاربران را مد نظر قرار دهند تا صرفاً متغیری که در حال بررسی آن هستند، بر نتایج پژوهش آن‌ها تأثیرگذار باشد و متغیر نگرش‌های مختلف فرهنگی را کنترل نماید. جامعه پژوهش حاضر، ۵۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی «دانشگاه خوارزمی» هستند و کار، بدون نیاز به نمونه‌گیری با همین تعداد انجام گرفت. نگرش‌های فرهنگی حاکم و ویژگی‌های آن، متغیر مستقل و قضاوت ربط دانشجویان، متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

پژوهش حاضر در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول، نگرش فرهنگی جامعه آماری با استفاده از پرسشنامه نگرش فرهنگی «هافستد» تعیین شد. سپس، در مرحله دوم، اظهار نظرهای اعضای جامعه آماری مبنی بر میزان ربط مدارک بازیابی شده با استفاده از پرسشنامه تشخیص قضاوت ربط مورد بررسی قرار گرفت. این پرسشنامه توسط «میرزاییگی، صنعت‌جو و دیانی» (۱۳۹۱) ساخته شده است. سؤالات این پرسشنامه بر مبنای معیارهای

ربط شناخته‌شده بررسی شده و سازگاری آن‌ها در وظایف مختلف بازبایی اطلاعات تأیید شده است. بنابراین، در پژوهش حاضر از این پرسشنامه جهت تشخیص قضاوت ربط کاربران استفاده شد.

روایی هر دو پرسشنامه (شاخص‌های نگرش فرهنگی و قضاوت ربط) از دو منظر بررسی شد. از جهت روایی صوری، از نظر اساتید صاحب‌نظر در حوزه مدیریت فرهنگی و بازبایی اطلاعات استفاده گردید. از جهت روایی محتوایی و برای کسب اطمینان بیشتر از صحیح بودن پرسش‌ها و رابطه آن‌ها با هر بخش، طی چند مرحله پرسشنامه در اختیار اساتید علم اطلاعات و دانش‌شناسی قرار گرفت و پس از گردآوری نظرات، دوباره اصلاح شد. در نهایت، پس از تأیید اساتید برای پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. جهت بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از آلفای «کرونباخ» استفاده شد؛ چراکه آلفای «کرونباخ» شاخص مناسبی برای سنجش قابلیت اعتماد ابزار اندازه‌گیری و هماهنگی درونی میان عناصر آن است. ضریب آلفای «کرونباخ» پرسشنامه شاخص‌های نگرش فرهنگی، $0/7857$ و پرسشنامه قضاوت ربط $0/7465$ به دست آمد. مناسب بودن ضریب آلفا نشان‌دهنده پایایی پرسشنامه‌های مذکور است.

۴-۱. مرحله اول: تعیین نگرش فرهنگی جامعه پژوهش

در سه دهه گذشته (از سال ۱۹۸۰ تا سال ۲۰۰۱)، ابعاد فرهنگی و مرتبط با کار «هافستد» به‌عنوان نمونه تحقیقاتی در زمینه ارتباطات میان‌فرهنگی، روان‌شناسی میان‌فرهنگی و مدیریت بین‌المللی به کار رفته است. اگرچه مدل‌های دیگری از شاخص‌های فرهنگی قبلاً ارائه شده بود (به‌عنوان مثال: England 1967؛ Haire, Ghiselli & Porter 1966)، اما پژوهش «هافستد» اولین پژوهشی بود که بر مبنای نمونه‌ای وسیع و بین‌المللی انجام شد و نسبت به زمان خود، تحلیل آماری و طرح پژوهشی پیشرفته‌ای در آن به کار گرفته شد (Taras, Steel & Kirkman 2012). در میان مطالعات میان‌فرهنگی انجام‌شده، اثر «هافستد» که شامل ارائه یک سیستم ارزشی پنج‌بعدی است و توسط آن نقشه فرهنگی جهان در قالب مقیاسه ۵۳ کشور انجام شده، یکی از جامع‌ترین تحقیقات در نوع خود است (لطیفی ۱۳۸۴). این تعداد تا سال ۲۰۰۱ به ۷۴ کشور گسترش پیدا کرد (Shi, and Wang 2011). حاصل این تلاش‌ها، مجموعه‌ای از شاخص‌های کمی بود که به‌صورت یک پرسشنامه در آمد. در پژوهشی که در سال ۱۳۹۲ انجام شد و به بررسی ساختار عاملی و پایایی این

پرسشنامه پرداخته شد، مشخص شد که پرسشنامه ۱۶ عاملی «هافستد» در مقایسه با سایر پرسشنامه‌های فرهنگی (به‌عنوان مثال، مدل دورفمن و هال^۱) مناسب‌ترین پرسشنامه جهت تشخیص ارزش‌ها و نگرش‌های فرهنگی کشور ایران است (منصوری سپهر و همکاران ۱۳۹۲). بنابراین، در پژوهش حاضر از پرسشنامه ۱۶ عاملی «هافستد» جهت تعیین نگرش فرهنگی استفاده شد.

۴-۲. مرحله دوم: تشخیص قضاوت ربط جامعه پژوهش

برای اجرای این مرحله، شش «وظیفه کاری شبیه‌سازی شده»^۲ به‌همراه پنج مقاله مربوط به هر وظیفه - که افراد جامعه پژوهش میزان مرتبط بودن آن‌ها را می‌سنجند- بر اساس چارچوب تهیه وظیفه کاری (Borlund 2000) طراحی شد. چارچوب پیشنهادی یک وضعیت شناختی است که در کاربر نیاز اطلاعاتی را ایجاد می‌کند و به وی این امکان را می‌دهد که بر اساس وظیفه، نیاز اطلاعاتی ذهنی و فردی خود را گسترش دهد و به تفسیرهای شخصی از مسئله بپردازد. در ادامه، مثالی از وظیفه کاری طراحی شده ارائه می‌شود:

سناریو: فرض کنید پس از اتمام دوره کارشناسی ارشد، به‌دنبال ادامه تحصیل در دوره دکتری هستید. در این صورت به اطلاعاتی نیاز دارید که به شما کمک کند که دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی برگزارکننده این دوره را بشناسید و از درس‌هایی که به‌عنوان منابع امتحانی مشخص شده است آگاه شوید. می‌دانید که در صورت موفقیت در آزمون کتبی می‌بایست برای مصاحبه علمی آماده شوید. شما مایلید اطلاعاتی در مورد نحوه پذیرش دوره دکتری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در دانشگاه‌های ایران و منابع امتحانی و نوع سؤالاتی که در مصاحبه علمی از شما قرار است پرسیده شود، به‌دست آورید.

تقاضا: برای مثال، مطالبی در مورد منابع آزمون دکتری رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و نحوه پذیرش دانشگاه‌های ایران در این مقطع بیابید.

نتایج به‌دست آمده از پژوهش (Borlund 2000) نشان می‌دهد که وظیفه کاری می‌تواند به‌عنوان جایگزین مناسب و خوبی برای نیاز اطلاعاتی واقعی فرد باشد. وی اشاره می‌کند

1. Dorfman and Howell

2. Simulated Work Task

برای این که معیارها و ارزیابی ربط توسط وظایف کاری تحت تأثیر قرار نگیرد، لازم است که از شش تا هشت وظیفه کاری استفاده شود.

برای طراحی شش وظیفه کاری، از نظرات ۴ عضو هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی استفاده شد تا شش وظیفه کاری را به نحوی طراحی کنند که ویژگی‌های زیر را داشته باشد:

- ◇ تا حد امکان به نیاز اطلاعاتی واقعی نزدیک باشد؛
- ◇ وظیفه کاری برای همه افراد به صورت یکسان در نظر گرفته شود؛
- ◇ وظیفه کاری باید آنقدر حقیقی به نظر برسد که فرد را ترغیب کند که گویی دارای نیاز اطلاعاتی واقعی است.

وظایف کاری با موضوعات «نحوه نگارش رزومه جهت استخدام»، «تعامل کاربر و پایگاه‌های اطلاعاتی»، «روش پژوهش کیفی»، «بداخلاقی در پژوهش»، «فرسودگی شغلی در میان کتابداران» و «استفاده از شبکه‌های اجتماعی در کتابخانه‌های عمومی» طراحی و انتخاب گردید.

هر وظیفه کاری، مشتمل بر سناریو و تقاضایی است که مشخص می‌کند افراد چه کاری را باید انجام دهند. ضمیمه هر وظیفه، پنج مقاله است که افراد پس از خواندن هر سناریو و تقاضای مربوط به آن، به ارزیابی مقالات مرتبط با هر سناریو (در قالب مرتبط، تاحدودی مرتبط و نامرتب) می‌پرداختند. بنابراین، هر فرد، سی مقاله مرتبط با شش وظیفه کاری را ارزیابی کرد. شایان ذکر است، برای این که قضاوت ربط تحت تأثیر ترتیب دادن سناریوها قرار نگیرد، وظایف کاری به صورت چرخشی بین افراد توزیع می‌شد.

معیارهای قضاوت ربط بر اساس معیارهایی است که Schamber and Barry (1998) و Cool (1993) مشخص کرده‌اند (با حذف برخی از معیارها که در پژوهش حاضر کاربردی نداشت)، عبارتند از: تازگی، جذاب بودن، مقدار اطلاعات، قابل فهم بودن، اعتبار نویسنده و موضوع.

۵. یافته‌های پژوهش

جهت توصیف داده‌های پژوهش از شاخص‌های آماری میانگین و انحراف معیار و جهت تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون همزمان به منظور بررسی رابطه بین دو متغیر استفاده شد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار شاخص‌های نگرش فرهنگی دانشجویان

شاخص‌های آماری	شاخص‌های نگرش فرهنگی	مردسالاری / زن سالاری	فردگرایی / جمع‌گرایی	فاصله قدرت	اجتناب از عدم اطمینان
میانگین	۲/۷۹	۳/۴۹	۲/۷۴	۳/۵۲	
انحراف معیار	۰/۹۵	۰/۸۹	۰/۹۶	۱/۰۵۹	
حداقل	۱/۲۲	۱/۴۰	۱/۳۳	۱/۰۰	
حداکثر	۴/۵۵	۴/۶۰	۴/۵۰	۵	

همان‌گونه که از داده‌های جدول ۱، مشخص است، میانگین نگرش فرهنگی «مردسالاری / زن سالاری» برابر با ۲/۷۹ (کمتر از ۳) است و این نشان‌دهنده زن سالار بودن جامعه آماری است. میانگین نمرات نگرش «فردگرایی / جمع‌گرایی» برابر با ۳/۴۹۶ است. بنابراین، دانشجویان از نگرش فرهنگی جمع‌گرا برخوردارند. میانگین نمره ۲/۷۴ برای بعد «فاصله قدرت» نشان می‌دهد که در جامعه آماری پژوهش حاضر، نگرش فرهنگی فاصله قدرت کم حاکم است و تمایل به توزیع عادلانه قدرت و ثروت وجود دارد. درباره بعد «اجتناب از عدم اطمینان»، میانگین نمرات برابر با ۳/۵۲ مبین حاکمیت فرهنگ اجتناب از عدم اطمینان بالا در مقابل نگرش فرهنگی خطرپذیری است.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار قضاوت ربط دانشجویان با نگرش فرهنگی مختلف

شاخص‌های آماری	دانشجویان با نگرش‌های فرهنگی مختلف	زن سالاری	فردگرایی	فاصله قدرت کم	اجتناب از عدم اطمینان بالا
میانگین	۰/۱۸	۰/۳۸	۰/۲۲	۰/۱۴	
انحراف معیار	۰/۳۹	۰/۲۳	۰/۲۸	۰/۲۷	
حداقل	۰/۹۰	۰/۲۲	۰/۱۰	۰/۰۶	
حداکثر	۰/۲۶	۰/۵۴	۰/۳۲	۰/۲۲	

با توجه به یافته‌های مندرج در جدول ۲، دانشجویان با نگرش فرهنگی جمع‌گرایی با میانگین ۰/۳۸، نسبت به سایر دانشجویان، قضاوت ربط بالاتری داشتند. دانشجویانی که

در طیف نگرش فرهنگی اجتناب از عدم اطمینان بالا قرار داشتند با کسب میانگین نمره ۰/۱۴ قضاوت ربط پایین‌تری را به خودشان اختصاص دادند. میانگین نمرات قضاوت ربط دانشجویانی که به گروه‌هایی با نگرش فرهنگی فاصله قدرت کم و زن‌سالاری تعلق داشتند، به ترتیب، ۰/۲۲ و ۰/۱۸ بود که متوسط ارزیابی شد.

جهت تشخیص وجود رابطه بین قضاوت ربط و شاخص‌های نگرش فرهنگی از ضریب همبستگی «پیرسون» استفاده شد که نتایج در جدول ۳، آورده شده است.

جدول ۳. تحلیل رگرسیون همزمان قضاوت ربط دانشجویان بر اساس شاخص‌های نگرش فرهنگی

متغیرها	شاخص‌های آماری	ضریب همبستگی چندمتغیره	ضریب تعیین	خطای معیار
قضاوت ربط	۴۲ درصد	۱۷ درصد	۲/۶۵	

شاخص‌های نگرش فرهنگی

با توجه به جدول ۳، اندازه ضریب تعیین نشان داد که با ورود تمامی شاخص‌های نگرش فرهنگی، تغییرات میزان قضاوت ربط توسط دانشجویان را می‌توان تبیین کرد؛ بدین معنا که شاخص‌های نگرش فرهنگی بر قضاوت ربط کاربران مؤثر است و نیز میزان همبستگی میان دو متغیر پژوهش، ۴۲ درصد است. جهت مشخص شدن این که آیا این همبستگی به صورت تصادفی بوده و یا واقعی، از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. با توجه به جدول ۴، که سطح معناداری را ۰/۰۱ نشان می‌دهد و این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است، فرض صفر، یعنی نبود رابطه بین قضاوت ربط و شاخص‌های نگرش فرهنگی رد شد و فرض یک، که نشان از وجود رابطه بین دو متغیر پژوهش حاضر است، تأیید شد.

جدول ۴. تحلیل واریانس برای رگرسیون همزمان قضاوت ربط کاربران بر حسب شاخص‌های نگرش فرهنگی

منابع تغییرات	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	نسبت F	سطح معناداری آلفا
رگرسیون	۵۷۲/۷۲۱	۱	۵۷۲/۷۲۱	۱۷/۶۵۷	۰/۰۱
باقی مانده	۱۰۲۵/۷۴۱	۳۸	۲۲/۷۴۲		
کل	۱۵۹۸/۴۶۲	۴۰			

با توجه به یافته‌هایی که در جدول ۴ آمده، وجود رابطه معنادار بین دو متغیر پژوهش تأیید شد؛ اما می‌بایست مشخص شود که آیا هر چهار شاخص نگرش فرهنگی دارای رابطه معنادار با قضاوت ربط است؟ لذا، جهت مشخص شدن پاسخ این سؤال، میزان همبستگی قضاوت ربط با ۴ شاخص نگرش فرهنگی بررسی شد.

جدول ۵. ضرایب تحلیل رگرسیون همزمان دو متغیر پژوهش

متغیرها	شاخص‌های آماری r	P
قضاوت ربط- زن‌سالاری	۰/۲۱۲	۰/۰۵
قضاوت ربط- جمع‌گرایی	۰/۵۰۸	۰/۰۰۱
قضاوت ربط- فاصله قدرت کم	۰/۳۱۵	۰/۰۰۱
قضاوت ربط- اجتناب از عدم اطمینان بالا	-۰/۲۴۹	۰/۰۶۳

با توجه به نتایج جدول ۵، بین قضاوت ربط دانشجویان و نگرش جمع‌گرایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و این رابطه نسبت به سایر شاخص‌های نگرش فرهنگی قوی‌تر است ($r=508$)، پس از آن، فاصله قدرت کم ($r=0.315$) و سپس، زن‌سالاری ($r=0.212$) دارای رابطه معنادار و مثبت با قضاوت ربط است. بین قضاوت ربط و اجتناب از عدم اطمینان بالا، رابطه منفی و معنادار وجود دارد ($r=-0.249$)؛ بدین معنا که هرچه فرد اجتناب از عدم اطمینان بالاتری داشته باشد، قضاوت ربط پائین‌تری دارد. به عبارت دیگر، دانشجویان با شاخص اجتناب از عدم اطمینان بالا، از بین مدارک بازیابی شده، تعداد کمتری را به عنوان مدارک مرتبط اعلام کردند.

۶. بررسی فرضیه‌های پژوهش بر اساس یافته‌ها

۶-۱. فرضیه اول: بین میزان تمایل به فاصله قدرت و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

بر اساس داده‌هایی که در جدول ۵ آمده، دانشجویانی که از نگرش فرهنگی فاصله قدرت کم برخوردارند، قضاوت ربط خوبی داشته‌اند ($r=0.315$). این دانشجویان که سعی می‌کنند نابرابری‌های قدرت و ثروت را در درون خود تا حد امکان کاهش دهند، در تعیین

و تشخیص مرتبط بودن مدارکی که بازیابی کردند، فعالانه‌تر عمل کردند و تعداد مدارک بیشتری را در پرسشنامه به‌عنوان مدارک کاملاً مرتبط علامت زدند. این بدان معناست که رابطه این دو متغیر معنادار و مثبت است. بنابراین، فرضیه اول پژوهش تأیید شد.

۲-۶. فرضیه دوم: بین نگرش جمع‌گرایی و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و مثبت وجود دارد.

یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن است که بالاترین رابطه بین دو متغیر پژوهش مربوط به قضاوت ربط و شاخص جمع‌گرایی دانشجویان است ($r=508$). دانشجویانی که پرونگرا هستند و خود را به‌عنوان بخشی از گروه می‌بینند و برای دستیابی به اهداف گروه بیش از رسیدن به اهداف فردی خود تلاش می‌کنند، بیش از دیگران، مدارک بازیابی شده را مرتبط با نیاز اطلاعاتی خود می‌دانند.

۳-۶. فرضیه سوم: بین نگرش مردسالاری و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و مثبت وجود دارد.

با توجه به داده‌های جدول ۵، از بین شاخص‌های نگرش فرهنگی، نگرش زن‌سالاری است که با قضاوت ربط، کمترین رابطه معنادار را دارد ($r=0.212$). در واقع، نمره قضاوت ربط آن دسته از دانشجویانی که به ارتقای کیفیت زندگی معتقدند و انگیزه خدمت به دیگران در آن‌ها موج می‌زند، بالاتر است. بنابراین، فرضیه سوم که بیانگر تأثیر نگرش مردسالاری بر قضاوت ربط است، رد می‌شود.

۴-۶. فرضیه چهارم: بین میزان اجتناب از عدم اطمینان و قضاوت ربط دانشجویان، رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، تنها شاخصی که رابطه معکوس با قضاوت ربط دارد، اجتناب از عدم اطمینان است ($r=-0.249$). دانشجویانی که ظرفیت کمتری برای تحمل عدم قطعیت دارند، از شرایط نامشخص احساس خطر می‌کنند و ریسک‌پذیر نیستند و در تعیین مرتبط بودن مدارک بازیابی شده محتاطانه‌تر عمل می‌کنند و هرچه پرهیز از عدم اطمینان در دانشجویان بالاتر برود، میزان قضاوت ربط آنان پائین‌تر می‌آید. پس، بین شاخص پرهیز از عدم اطمینان و قضاوت ربط رابطه معنادار منفی وجود دارد و فرضیه آخر تأیید می‌شود.

۷. بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی رابطه بین ۴ شاخص نگرش فرهنگی بر قضاوت ربط دانشجویان کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی پرداخته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین شاخص‌های فرهنگی و قضاوت ربط رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنا که در ارزیابی مدارک ارزیابی شده صرفاً به اولویت‌بندی نظام نباید اکتفا کرد، بلکه خود کاربر هم نقش اساسی در تصمیم‌گیری ایفا می‌کند. علاوه بر این، نه فقط ویژگی‌های فردی و حالات روانی کاربر در قضاوت ربط تأثیرگذار است (دیدگاه شناختی) (فرهودی ۱۳۸۸)، بلکه ویژگی‌های اجتماعی بافتی که فرد در آن قرار می‌گیرد نیز در این زمینه بسیار مؤثر خواهد بود (دیدگاه اجتماعی-شناختی). بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، یکی از بافت‌هایی که فرد به شدت تحت تأثیر آن قرار می‌گیرد، نگرش‌های فرهنگی جامعه‌ای است که فرد در آن رشد کرده است. همان‌گونه که «بیگدلی و شریفی» هم در بررسی تأثیر دیدگاه اجتماعی-شناختی بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران به نتایج مشابه دست یافتند (۱۳۸۹). «یورلند» نیز شاخص فرهنگ را به‌عنوان بستری که نیازهای اطلاعاتی در آن شکل می‌گیرد، بر معیارهای دآوری ربط مؤثر می‌داند (Hjørland 2016). «کوملدی» هم به این نتیجه رسید که اطلاع‌یابی به شدت تحت تأثیر الگوهای فرهنگی جامعه‌ای است که کاربر در آن زندگی می‌کند (Komiłodi 2005). «منصوریان» در مصاحبه‌ای به این موضوع اشاره کرده است که ریشه‌های فرهنگی کاربر و نیازهای او که تحت تأثیر همان فرهنگ است، می‌تواند بر رفتار اطلاع‌یابی کاربر تأثیر داشته باشد و در محث رفتارهای اطلاع‌یابی می‌توان دیدگاه فرهنگی را هم در نظر گرفت (۱۳۹۳). در مقاله مشترکی که از «اسکندری و موحدی» به چاپ رسیده است، مشخص شده که رفتار ایرانیان در تصمیم‌گیری‌ها، اقتدارگرایانه است؛ یعنی نگرش مردسالارانه در وضعیت پایه رفتار تصمیم‌گیری آنان وجود دارد (۱۳۸۵). این در حالی است که در پژوهش حاضر، محقق به این نتیجه رسیده که شاخص زن‌سالاری بیش از مردسالاری بر تصمیم‌گیری در مورد مرتبط بودن مدارک یافت‌شده مؤثر است. لذا، نتایج پژوهش حاضر بر خلاف نتایج پژوهش «اسکندری و موحدی» است.

با توجه به این که تاکنون در هیچ پژوهشی تأثیر تک‌تک شاخص‌های نگرش فرهنگی بر ارزیابی ربط بررسی نشده است، لذا نتایج پژوهش حاضر با نتایج سایر پژوهش‌ها به صورت کلی مقایسه شد.

برنامه‌نویسان و متخصصان فناوری اطلاعات می‌توانند از نتایج پژوهش حاضر استفاده نمایند و در طراحی نظام‌های اطلاعاتی به این نکته توجه داشته باشند که در هر کشور، در هر استان، و حتی در هر منطقه از هر استان، بافت فرهنگی مخصوص به خود وجود دارد و در تهیه پایگاه‌های اطلاعاتی و طراحی آن‌ها بایستی این تفاوت‌های فرهنگی لحاظ شود. به نظر می‌رسد که همکاری و همفکری برنامه‌نویسان، جامعه‌شناسان و کتابداران در طراحی نظام‌های اطلاعاتی نتایج بسیار مطلوب‌تری به دست خواهد داد.

۸. پیشنهاد برای پژوهش‌های بیشتر

با توجه به این‌که شناسایی و تحلیل عوامل مرتبط با ربط در طراحی نظام‌های بازبایی اطلاعات و کمک به طراحان این نظام‌ها تأثیر زیادی دارد، تحقیق در این زمینه همچنان یکی از حوزه‌های فعال پژوهش خواهد بود. برای انجام پژوهش‌های بیشتر، موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

- ◇ بررسی تأثیر فرهنگ بر ارزیابی ربط کاربرانی که هیچ‌گونه اطلاعاتی در زمینه بازبایی اطلاعات و عوامل مؤثر بر آن ندارند؛
- ◇ بررسی تأثیر ذهن و پیش‌داشته‌های ذهنی کاربران بر ارزیابی ربط آن‌ها؛
- ◇ بررسی نقش کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در ارتقای نگرش فرهنگی کاربران.

۹. محدودیت‌های پژوهش

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که کاربران در پاسخ به سؤالات پرسشنامه نگرش فرهنگی «هافستد»، مخصوصاً در مورد سؤالات مربوط به شاخص مردسالاری/زن‌سالاری، گاهی سوگیری داشتند. پژوهشگر در زمان پاسخگویی کاربران توضیحات لازم را جهت تعدیل این سوگیری ارائه کرد، اما به‌نظر می‌رسد پاسخ‌های زنان و مردان کمی جانبدارانه باشد. محدودیت دیگر این بود که جامعه پژوهش حاضر، دانشجویان رشته‌ای هستند که تا اندازه‌ای با استراتژی‌های جست‌وجو و رسیدن به نتایج مرتبط‌تر آشنایی دارند. آن‌ها همچنین، با معیارها و روش قضاوت ربط هم‌آشنایی نسبی دارند. بنابراین، قضاوت آن‌ها در باره ربط می‌تواند با قضاوت دیگران متفاوت باشد و انتخاب مدارک مرتبط توسط آن‌ها شاید اندکی بر نتیجه‌گیری اثر گذاشته باشد.

فهرست منابع

- ابراهیم‌زاده، صنم، و سعید رضایی شریف‌آبادی. ۱۳۹۵. آموزه‌های نظریه اجتماعی-شناختی در بازیابی اطلاعات. *اطلاعات. تعامل انسان و اطلاعات* ۳ (۳): ۲۹-۴۱.
- اخوتی، مریم. ۱۳۸۳. مفهوم ربط در نظام‌های بازیابی اطلاعات: مروری بر نظریه‌ها و ادبیات موجود. *فصلنامه اطلاع‌شناسی* ۲ (۱): ۲۳-۴۵.
- اسکندری، مجتبی، و مسعود موحدی. ۱۳۸۵. تصمیم‌گیری با رویکرد فرهنگی: بررسی رفتار تصمیم‌گیری در ایران. *مجله دانشکده علوم انسانی* ۱۵ (۶۳): ۳۳-۵۲.
- بیگدلی، زاهد، و سمیه شریفی. ۱۳۸۹. مفهوم بافت در حوزه رفتارهای اطلاعاتی. *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۱۳ (۳): ۳۱-۵۱.
- بیگدلی، زاهد، و زهرا پورموسوی. ۱۳۹۶. بررسی رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره و محیط‌های اطلاعاتی ارانمنه شهر تهران. *فصلنامه تعامل انسان و اطلاعات* ۴ (۴): ۵۲-۶۳.
- پاول، رونالد. ۱۹۹۷. *روش‌های اساسی پژوهش برای کتابداران*. ترجمه نجلا حریری. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- جعفری، توحید، و محمد مقیمی. ۱۳۹۳. بررسی رابطه نگرش‌های فرهنگی و خلاقیت کارکنان. *مدیریت فرهنگ سازمانی* ۱۲ (۳): ۵۶۹-۵۸۸.
- حریری، نجلا، فهیمه باب‌الحوائجی، مهرداد فرزندی‌پور، و سمیه نادى. ۱۳۹۳. معیارهای ارزیابی ربط در نظام‌های بازیابی اطلاعات: دانسته‌ها و ندانسته‌ها. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات* ۳۰ (۱): ۱۹۹-۲۲۱.
- حسن‌زاده، محمد، و الهام رضازاده. ۱۳۸۷. ارزیابی ربط در نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات از رهیافت شناختی. *کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۱۱ (۲): ۵۳-۷۰.
- خالویی، مرضیه. ۱۳۸۷. ربط و مفهوم آن در بازیابی اطلاعات. *علوم و فناوری اطلاعات* ۲۳ (۳): ۱۰۵-۱۱۸.
- ریاحی‌نیا، نصرت. ۱۳۹۵. *مفهوم ربط در بازیابی اطلاعات*. تهران: چاپار.
- سرمد، زهره، عباس بازرگان، و الهه حجازی. ۱۳۹۷. *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*. تهران: آگه.
- سلیمی‌فر، زاله، و حمیدرضا جمالی مهموثی. ۱۳۹۵. مروری بر تأثیر فرهنگ به‌عنوان یک عامل بافتی بر رفتار اطلاعاتی. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۶ (۲): ۴۱-۶۰.
- علوی، حمیدرضا و حسین یداللهی. ۱۳۸۲. بررسی فرهنگ و روش اداره تعارض‌های درون‌پرسنلی بر طبق الگوی هافستد و توماس. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز* ۲۰ (۱): ۸۱-۹۳.
- فتاحی، رحمت‌الله. ۱۳۸۳. تحلیل عوامل مؤثر بر نسبی بودن ربط در نظام‌های بازاربازیابی اطلاعات. *فصلنامه اطلاع‌شناسی* ۲ (۱): ۷-۲۲.
- فرهودی، فائزه. ۱۳۸۸. بررسی تأثیر حالات روانی کاربران بر میزان تشخیص ربط مدارک بازیابی شده هنگام

- جست‌وجو، پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات ۲۴ (۴): ۵۳-۶۷.
- کاشانی، مجید، و محمد صفری. ۱۳۹۴. تأثیر فرهنگ سازمانی بر بهره‌وری با نگاهی به سازمان‌های ایران. *تحقیقات جدید در علوم انسانی* ۱ (۴): ۱۸۳-۲۰۶.
- لطیفی، فریا. ۱۳۸۴. *فرهنگ سازمان‌های ایرانی*. سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت.
- مجیدی، اکبر. ۱۳۹۵. تحلیل و نقد جایگاه و کاربرد رویکردهای شناختی در علوم اطلاعات. *فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات* ۲ (۴): ۲۱-۵۶.
- مختاری، حیدر، محمدرضا داورپناه، محمدحسین دینانی، و محمدرضا آهنچیان. ۱۳۹۳. رابطه باورهای معرفتی با رفتار اطلاعاتی دانشجویان. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۴ (۲): ۳۰-۴۹.
- مکی‌زاده، فاطمه و زاهد بیگدلی. ۱۳۹۳. نظریه شناخت اجتماعی: رویکردی مؤثر در رفتارهای اطلاعاتی. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۴ (۲): ۱۳۱-۱۴۷.
- منصوری سپهر، روح‌الله، حورا مطیعی، جواد شکرریز، و وحید نجاتی. ۱۳۹۲. بررسی ساختارعاملی و پایایی پرسشنامه ارزش‌های فرهنگی سازمان. *فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی* ۵ (۱۵): ۵۷-۷۱.
- منصوریان، یزدان. ۱۳۹۳. نگاهی دیگر به پیوندهای بین رشته‌ای رفتارهای اطلاع‌یابی: مصاحبه با دکتر یزدان منصوریان. *نشریه الکترونیکی عطف*. قابل دسترسی در <http://www2.atfmag.info/24/10/1395> (۱۶ بهمن ۱۳۹۶).
- میرزاییگی، مهدیه، اعظم صنعت‌جو، و محمدحسین دینانی. ۱۳۹۱. بررسی فرایند قضاوت ربط در گزینش و ارزیابی منابع اطلاعاتی از رویکرد نظریه سبک‌شناختی کل‌گرا-تحلیلی رای‌دینگ. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* ۱۵ (۴): ۹۳-۱۱۷.
- ناث، راگو. ۱۳۷۱. *مدیریت تطبیقی*. ترجمه عباس منوریان. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی.
- نظری، علی‌اشرف، و صمد باقری. ۱۳۹۱. هویت فرهنگی ایران در فرایند جهانی‌شدن: ظرفیت‌ها و چشم‌اندازها. *مهندسی فرهنگی* ۶ (۶۵-۶۶): ۶۳-۸۶.

References

- Allen, B. L. & K. S. Kim. 2002. *Person and context in information seeking. Paper presented at ISIC 2000*. Gothenburg, Sweden.
- Borlund, P. 2000. Experimental components for the evaluation of interactive information retrieval systems. *Journal of Documentation* 56 (1): 71-79.
- Bouramoul, A, M., Kh Kholadi, and B-L. Doan. 2011. Using Context to Improve the Evaluation of Information Retrieval System. *International Journal of Database Management Systems* 3 (2): 22-39.
- Case, Donald O. 2016. *Looking for information: a survey of research on information seeking, needs, and behavior*. 2nd ed. Amsterdam: Elsevier.
- Cool, Colleen. 1993. Information seeking behavior in new searching environments. <http://www.scils.rutgers.edu/~sympark/colis.html> (accessed Feb. 8, 2018).
- Dorfman, P. W. & J. P. Howell. 1988. Dimensions of national culture and effective leadership patterns: Hofstede revisited. In E.G. McGoun (Ed.), *Advances in international comparative management* 3:

127-149.

- England, G. W. 1967. Personal value systems of American Managers. *Academy of Management Journal* 10: 53-68.
- Hagglund, Ulrika. 2004. *Modelling information objects to promote universal matching*. Sweden: Umea. [online] Available at: www.cs.umu.se/research/reports/2004/006/part1.pdf (accessed Nov. 18, 2018)
- Haire, M. & E. E. Ghiselli & L. W. Porter. 1966. *Managerial Thinking: An International Study*. NewYork: Wiley.
- Hjørland B. 2013. User-based and cognitive approaches to knowledge organization: A theoretical analysis of the research literature. *Knowledge Organization* 40: 11–27.
- _____. 2016. Theoretical development of information science: A brief history. Available at: <http://research.ku.dk/search> (accessed Nov. 15, 2018)
- Hofstede, G. 1997. *Cultures consequences: international differences in Work-Related values*. Beverly Hills: Sage publications.
- _____. 2011. Dimensionalizing cultures: The Hofstede model in context. *Online readings in psychology and culture* 2 (1): 8-26.
- _____, & Michael Minkove. 2010. *Cultures and Organizations: software of the mind*. New York: McGraw Hill.
- Ingwersen, P. & K. Jarvelin. 2005. *The turn. Integration of information seeking and retrieval in context*. Berlin: Springer.
- Komlodi, Anita. 2005. Cross-cultural study of Information seeking. Retrieved from http://140.131.24.185/prof-rtlin/Research_theory_Data/F. (accessed March 12, 2014)
- _____, & Michael Carlin. 2004. Identifying cultural variables in information-seeking. *Proceedings of the tenth Americans conference on information systems*. New York.
- Mason, L., A. Boldrin, & N. Ariasi. 2010. Epistemic metacognition in context: evaluating and learning online information. *Metacognition and Learning* 5 (1): 67-90.
- Meadow, C. 1992. Text Information Retrieval System. *Orlando: Academic Press, Inc.*
- Schamber, L., & C. Barry. 1998. User criteria for relevance evaluation: A cross-situational comparison. *Information processing and management* 34 (2/3): 219-236.
- Selwyn, N. 2000. The national grid for learning initiative: Connecting the learning society. *School leadership and management* 20 (4): 407-414.
- Taras, V., P. Steel, & B. Kirkman. 2012. Improving National Cultural Indices Using a Meta-Analysis of Hofstede's Dimensions. *Journal of World Business* 47 (3): 329-341.

فائزه فرهودی

متولد سال ۱۳۶۲ دارای مدرک تحصیلی دکتری تخصصی در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات است. ایشان هم‌اکنون مدیر روابط عمومی نشریه پیام زن در دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم است. باز یابی اطلاعات، ربط، قضاوت ربط و مدیریت بحران از جمله علایق پژوهشی وی است.

